

Huszonkettedik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Tajpej (Tajvan), 2025. július 20–27.

Az egyéni verseny feladatai

A megoldások megadásának szabályai

Ne másold le a feladatokat! Az egyes feladatok megoldását külön-külön lap(ok)ra írd! Minden lapra írd rá a feladat számát, az ülőhelyed számát és a vezetéknévedet! Máskülönben a feladatlapjaid összekeveredhetnek másokéival.

Hacsak nem szól máshogy a feladat, részletesen le kell írnod az adatokban felfedezett mintázatokat vagy szabályokat. Enélkül a megoldásra nem adható meg a teljes pontszám.

1. feladat (20 pont) Adott néhány számnév dzongkha nyelven, valamint az általuk jelölt értékek:

1 – ci 3 – sum 8 – ge 12 – cupi 17 – cupdyn 19 – cygu

Nagyobb számok megnevezésére kétféle rendszer létezik a dzongkhában, melyeket a feladat A-val és B-vel jelöl.

Alább adva van néhány számnév mindkét alakja, valamint az általuk jelölt érték:

A rendszer	B rendszer	Érték	A rendszer	B rendszer	Érték
ke ci da pi	tsapi	22	ke ko-da sum	ŋaŋa	55
ke ci da ŋa	tsaŋa	25	ke sum da cuɕu	døndu	76
ke pje-da pi	sumcu	30	ke ʒi	gepcu	80
ke ci da cyʒi	soʒi	34	ke ʒi da gu	ʒagu	89
ke pi da dyn	ʒedyn	47	ke ceŋa	sumja	300

Továbbá adott néhány egyenlet, melyek bal oldala az A rendszer, jobb oldala a B rendszer szerint van leírva. Néhány számnév viszont hiányzik.

	A rendszer	B rendszer
(1)	cusum + ke pje-da ʒi	= jasum
(2)	piɕu pi	= piɕu × ʒipcu
(3)	piɕu ci da ke sum da gu	= (ŋapcu × gu) + cygu
(4)	piɕu pje-da pi + ke pje-da ɕu	= ŋapja + piʒa cutām
(5)	(pi × ko) + pje	= pi
(6)	(piɕu ko-da sum × pje) + ke pje-da sum	= ɕukja
(7)	piɕu ci da ke cuɕu da cuɕu	= (ʒaʒi × ʒi) + ʒipja
(8)	pi × piɕu ci da ke cutām da gu	= (____ _X × piɕu) + copge
(9)	____ _Y + ke ci da ʒi	= jaɕu
(10)	____ _Z + ke ko-da ɕu	= dynja + sumja

- (a) Add meg a hiányzó (X–Z) dzongkha számnéveket! $\triangle$ A dzongkha nyelv a sino-tibeti nyelvcsaládhoz tartozik. Körülbelül 171 000 ember beszéli Bhutánban.
- (b) Írd le az (1–10) egyenleteket számokkal! A szavakat egyszerűsített átírásban adtuk meg. **ɕ, ʒ, p, ŋ, ɕ** és **ʒ** mássalhangzók. **ã, ø** és **y** magánhangzók.
- (c) Írd le dzongkha nyelven mindkét rendszerben: 75; 570. —Vlad A. Neacșu

2. feladat (20 pont) Adottak kifejezések gámng nyelven, valamint magyar fordításuk véletlenszerű sorrendben:

1. ā fāndág	A. az én nagynénéim
2. á máámààd	B. az ő szarva
3. á tááðà	C. a te horgonyod
4. áðág ūyùg	D. az én nagymamám
5. āg pēbārēēg	E. a mi bordáink
6. āg máàm	F. az ő kalapácsa
7. dḡōr īnī	G. az én őrlőköveim
8. ē īl	H. az ő nagymamáik
9. ē pēbārēēg	I. a ti nagyapáitok
10. ēg īlāēg	J. az én orcáim
11. ēg tááðàd	K. a te szarvaid
12. gùùr āyàè	L. az ő szarvaik
13. gùùrīlīg ánég	M. a te nagybátyád
14. ó ābéé	N. a mi őrlőkövünk
15. ǝ bǝōrāà	O. a ti könyökeitek
16. ǝ īlāèg	P. az ő bordái
17. ǝg tùndùlīg	Q. a te vállad
18. ǝg mǝāðāāð	R. az ő horgonyai
19. tḡēl ūùn	S. a mi nagynénénk
20. tḡēlāàg īnīgī	T. a ti kutyáitok

(a) Találd meg a helyes megfeleléseket!

(b) A fenti adatok alapján feltételezhetnénk, hogy az ē tááðà és az ē mǝāð alak helytelen, pedig valójában mindkettő helyes. Fordítsd le a kifejezéseket, és magyarázd meg, miért váratlanok!

(c) Fordítsd le magyarra:

(d) Fordítsd le gámng nyelvre:

21. āg bǝōrāāg	26. az én őrlőkövem
22. dḡōrēēg āyàèg	27. az ő orcáik
23. ē bǝōrāàg	28. a ti horgonyotok
24. ǝ tùndùlīg	29. a mi nagybátyánk
25. ó máàm	30. a te kutyáid

△ A gámng nyelv a kelet-szudáni nyelvcsaládhoz tartozik. Körülbelül 100 000 ember beszéli Szudán délkeleti részén. **a** = rövid á, **ǝ** = az angol *about* szó első magánhangzója, **ε** = e, **ī** = i, **ǝ** ≈ o, **u** = u. A magánhangzók fölötti jelek a tónust jelölik: **´** = magas, **ˉ** = közepes, **`** = mély, **^** = eső. A kettőzött magánhangzókat hosszan ejtik. Minden más betű mássalhangzót jelöl. —David Hultman

3. feladat (20 pont) Adottak mondatok kuria nyelven, valamint magyar fordításuk:

1. aaha	— Odaadott (valamit).
2. aaβinā	— Elénekelt (valamit).
3. asáám̐ba	— Eléget (valamit).
4. nnaasyá	— Tényleg megőröltem (valamit).
5. m̐baaβúna	— Tényleg eltörtek (valamit).
6. toraroma	— Mindjárt szét fogunk harapni (valamit).
7. ndasukurā	— Mindjárt meg fogok dörzsölni (valamit).
8. toosaambā	— Elégettünk (valamit).
9. ndasiitaáka	— Mindjárt meg fogok vádolni (valakit).
10. naaturuújána	— Üdvözöltem (valakit).
11. βahóótóótéra	— Megnyugtatnak (valakit).
12. tookoondókóra	— Felfedtünk (valamit).
13. ndaroma it̐íimbéyo	— Mindjárt szét fogom harapni a magvakat.
14. naarya eyétóóke	— Megettem a banánt.
15. naaryá eyétóóke	— Tényleg megette a banánt.
16. toraβiima áβáanto	— Mindjárt meg fogjuk mérni az embereket.
17. ndarya iritáárakímúra	— Mindjárt meg fogom enni a kígyászeselyűt.
18. torakoondokórá áyát̐jūβa	— Mindjárt fel fogjuk fedni az üveget.
19. ntúruújána íritáárakímúra	— Üdvözlöm a kígyászeselyűt.
- (a) (20)-szal jelölve egy kuria mondat látható a tónusok jelölése nélkül, valamint fordítása. Jelöld a szükséges tónusokat!

20. **aheetoka** — Emlékszik (valamire).

(b) Fordítsd le magyarra:

(c) Fordítsd le kuria nyelvre:

21. βaasukurá	25. Mindjárt meg fogjuk enni a magvakat.
22. toosya it̐íimbéyo	26. Eléneklek (valamit).
23. ndóma	27. Tényleg megmértük a kígyászeselyűt.
24. naaβína	28. Mindjárt el fogunk égetni (valamit).
	29. Emlékezett (valamire).

△ A kuria nyelv az atlanti–kongói nyelvcsalád keleti bantu csoportjához tartozik. Körülbelül 500 000 ember beszéli Migori megyében Délnyugat-Kenyában és Mara régióban Északnyugat-Tanzániában.

A magánhangzók fölötti jelek a tónust jelölik: ´ = magas, ˇ = emelkedő. Minden más magánhangzó mély tónusú. Két egymást követő magánhangzó a tónuskiosztás szempontjából külön kezelendő, semmint egy hosszú magánhangzóként. β = hasonló a sáv szó v-je által jelölt hanghoz, de képzésében mindkét ajak részt vesz. γ = a *jacht* szó *ch*-ja által jelölt hang zöngés párja. η = *n* a *hang* szóban. θ = a magyar *cs*. j = a magyar *j*. ε és ɔ magánhangzók.

A kígyászeselyű egy Afrika szubszaharai részén előforduló madár.

—Eimear McKnight

4. feladat (20 pont) Adottak kifejezések keva nyelven, valamint magyar fordításuk:

1. repena-ini	tűz parazsa	8. ki-komaa	kar egésze
2. mena-iri	durva fű	9. repena-agaa	fényszórók
3. ora adaa poripu	vihar	10. orada dia	ez nem igaz
4. mena-irikai	állatok	11. yagaa-iri	szakáll, bajusz (állat)
5. naakina ini-agaa	fiú arca	12. repena ene	fa göcsörtje
6. adaa ki	középső ujj	13. adaa-agaa	anyanyelv, keva nyelv
7. yaa-apaa	madártojás	14. balina aga	kukorica

(a) Párosítsd össze az alábbi keva szavakat és kifejezéseket (15–39) a fordításukkal (A–Y)!

15. ada-mena	20. ini apaa	25. mena-ki	30. ora-agaa	35. repena-uni
16. adaa naaki	21. ki-ene	26. mena-yagaa	31. poripu-agaa	36. suku
17. aga-ini	22. komaa	27. nina irikai	32. poripu	37. uni nala
18. agaa nala	23. mena uni	28. nogona ki	33. repena suku	38. yaa-ada
19. balina agaa	24. mena-ada	29. ora pamoagae	34. repena-boke	39. yaa-agaa

A. disznó combja	H. felkar	O. szemgolyó	T. csavarpálma
B. madár csőre	I. disznócsont	P. nagyon idős	diója
C. az én kutyám	J. botok	asszony	U. pletyka
D. házasított disznó	K. igazság	Q. disznó	V. lány keze
E. fa ürege	L. fogfájás	állkapocscsontja	W. angol nyelv
F. szél	M. ragyogó lángok	R. madárfészek	X. fénylő dolog
G. disznóól	N. nagy fiú	S. csontfájás	Y. karizület

(b) Fordítsd le magyarra (csak ott adj meg több fordítást, ahol szükséges):

40. repena
41. agaa
42. iri
43. yagaa
44. nida dia
45. yaa-iri
46. nogo-naaki

(c) Fordítsd le keva nyelvre:

47. fehér ember
48. csont
49. fa magja
50. üreg
51. nagyon nagy
52. csavarpálma
53. idős asszony szeme

Az egyik fordítás megegyezik az (1–39) alakok valamelyikével.

△ A válaszokon kívül nincs szükség további magyarázatra, és azt nem is értékeljük.

A keva nyelv a közép-új-guineai nyelvcsalád enga ágához tartozik. Körülbelül 100 000 ember beszéli Pápua Új-Guinea Dél-Felföld tartományában. A keva nyelv tartalmaz tónusokat, de ezeket általában nem jelölik. Annak, hogy két szót kötőjel vagy szóköz választ-e el egymástól, nincs jelentősége a feladat megoldása szempontjából.

A csavarpálma (Pandanus) fák egy nemzetsége, amelybe olyan fajok is tartoznak, melyeknek diószerű gyümölcsét évente egyszer aratják. A csavarpálmadió és annak aratása rendkívül fontos a keva nép számára. A kukorica nem őshonos haszonnövény Új-Guineában.

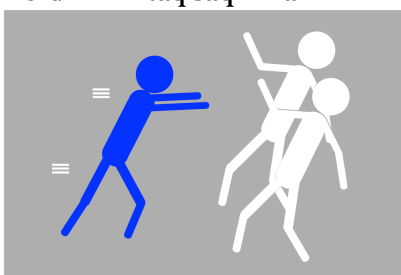
Az angol Pápua Új-Guinea egyik hivatalos nyelve, melyet az ausztrál uralom ideje alatt vezettek be.

—Samuel Ahmed

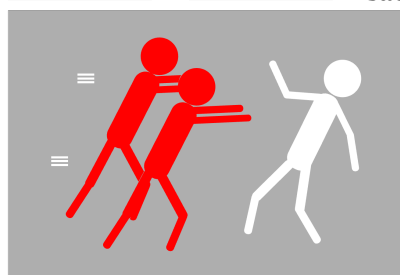
5. feladat (20 pont) Egy pszicholingvisztikai kísérlet egy feladatában kakcsikel anyanyelvi beszélőknek rendre azt kellett megállapítaniuk, hogy a mondat, amelyet épp hallottak, pontosan leírja-e azt a képet, amelyet egyidejűleg láttak. Miközben a mondatok elhangoztak, az agyi aktivitásukat funkcionális mágneses rezonanciás képalkotással (fMRI) rögzítették. A kutatók két agyi terület aktivitására voltak kíváncsiak: a homlokkéregére és a hallókéregére. A homlokkéreg egy magasabb aktivitási szintje annak a jele, hogy a mondat nehezebben dolgozható fel. A hallókéreg egy magasabb aktivitási szintje annak a jele, hogy a hangalak meglepő vagy váratlan.

Alább néhány ahhoz hasonló kép található, mint amiket a kísérlet résztvevői láttak, valamint kakcsikel mondatok, amelyek ezeket a képeket pontosan leírják. A mondatok egyes részeit az alábbiakban kihagytuk.

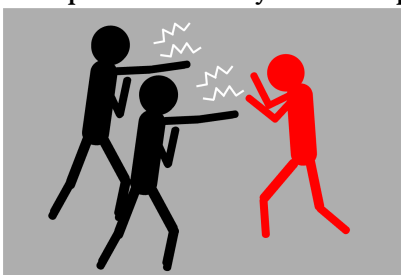
1. Xerunīm ri taq sāq ri xar

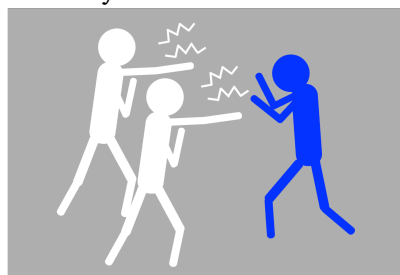
5. _____[E]_____ ri sāq

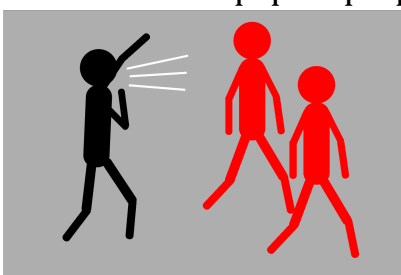
2. Ri taq _[A]_ xkich'āy _[B]_ kāq

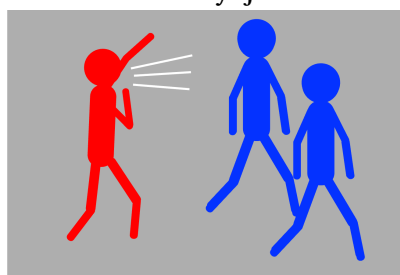
6. Xkich'āy _____[F]_____

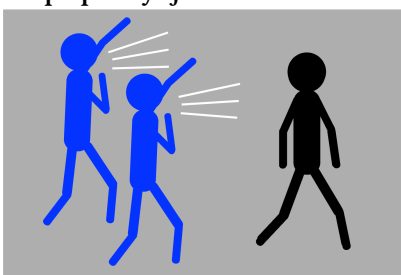
3. _____[C]_____ ri q'ēq ri taq kāq

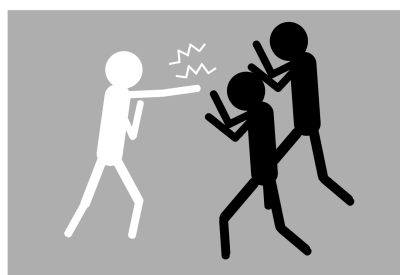
7. _____[G]_____ xeroyo _____[H]_____

4. Ri q'ēq xkoyo _____[D]_____

8. _____[I]_____

Az alábbi táblázat azokat az agyi aktivitási mintázatokat tartalmazza, amelyeket a fenti mondat–kép párok esetén várnánk az eredeti tanulmány eredményei alapján.

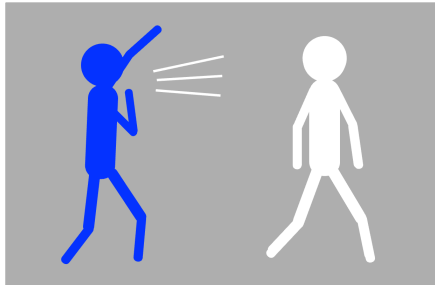
Mondat száma	Homlokkéreg (aktivitási szint)	Hallókéreg (aktivitási szint)
1	alacsonyabb	magasabb
2	alacsonyabb	alacsonyabb
3	magasabb	magasabb
4	magasabb	alacsonyabb
5	magasabb	magasabb
6	alacsonyabb	magasabb
7	magasabb	alacsonyabb
8	alacsonyabb	alacsonyabb

- (a) Töltsd ki a hiányzó részeket A–I-ig!
- (b) Rajzold le az összes lehetséges képet, amelyet a következő mondatok leírhatnak, vagy pedig adj a képekkel egyenértékű leírásokat:

9. Ri taq säq xkinīm ri q'ëq

10. Xekich'äy ri taq xar ri taq käq

- (c) Add meg az összes lehetséges kakcsikel mondatot, amely leírja az alábbi képet:

- (d) Milyen aktivitási szintre számíthat a homlok-, illetve a hallókéregben a következő mondatok esetén? Amennyiben valamelyik aktivitási szintet nem tudod egyértelműen megjósolni, magyarázd meg, miért nem!

11. Xeruq'etey ri käq ri taq q'ëq

12. Xerachik'aj ri taq säq ri xar

13. Ri taq q'ëq xekitz'ët ri taq säq

⚠ A kakcsikel nyelv a maja nyelvcsalád kicse–mam ágához tartozik. Körülbelül 500 000 ember beszéli Guatemala középső részén. **ch'**, **k'**, **q'** és **tz'** mássalhangzók. **ä**, **ë** és **i** magánhangzók.

—Dan-Mircea Mirea

Szerkesztők: Samuel Ahmed, Blaskovics Ákos, Iván Derzsanszki (technikai szerkesztő), Hugh Dobbs, Ana Meta Dolinar, Dmitrij Geraszimov, Shinjini Ghosh, Kszenyija Giljarova, Sztanyiszlav Gurevics, David Hultman, Borisz Iomdin, Kim Mingju, Li Thehun, Bruno L'Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Andrej Nyikulin, Pan Tung-lő (főszerkesztő), Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Alekszandr Piperszki, Przemysław Podleśny, Marija Rubinstein, Daniel Rucki, Szató Kazune, Pavel Szofroniev, Milena Veneva, Elysia Warner.

Magyar szöveg: Blaskovics Ákos.

Sok szerencsét!

Huszonkettedik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Tajpej (Tajvan), 2025. július 20–27.

Válaszlap:

2. feladat

(a)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

(b)

• ē tááǎ — _____

• ē mǎǎǎ — _____

(c)

21. āg bǎǎǎāg — _____

22. ǎǎǎǎǎǎǎǎǎǎ — _____

23. ē bǎǎǎǎǎ — _____

24. ǎ túndúǎǎ — _____

25. ǎ máǎm — _____

(d)

26. az én őrlőkövem — _____

27. az ő orcáik — _____

28. a ti horgonyotok — _____

29. a mi nagybátyánk — _____

30. a te kutyáid — _____

Huszonkettedik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Tajpej (Tajvan), 2025. július 20–27.

Válaszlap:

4. feladat

⚠ A válaszokon kívül nincs szükség további magyarázatra, és azt nem is értékeljük.

(a)

15	16	17	18	19
20	21	22	23	24
25	26	27	28	29
30	31	32	33	34
35	36	37	38	39

(b) 40. *repena* — _____41. *agaa* — _____42. *iri* — _____43. *yagaa* — _____44. *nida dia* — _____45. *yaa-iri* — _____46. *nogo-naaki* — _____(c) 47. *fehér ember* — _____48. *csont* — _____49. *fa magja* — _____50. *üreg* — _____51. *nagyon nagy* — _____52. *csavarpálma* — _____53. *idős asszony szeme* — _____